

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Šulverein pa deželni odbor.

V 19 seji štajarskega deželnega zbora dne 18. januarija t. l. je prišla na svetlo čudna prošnja krajnega šolskega sveta na Slatini, naj bi dežela z 2000 gld. podpirala zidanje nove „šulvereinske šole“ v Slatini. Čudna prošnja je to in sicer zato, ker tisti, ki so jo pisali, niso niti pomislili, kaj da pišejo. Tam namreč pravijo zviti Slatinski očetje, da je ljudstvu nemški jezik neobhodno potreben, ker „brez nemščine si ljudje ne morejo poštenega obstanka priboriti“, to je: se ne morejo preživiti.

No vsak pameten in pošten mož mora temu oporeči. Saj je v obče znano, da se godi najhujše Slatinskim nemško-liberalcem; ako je tedaj nemščina tako zveličavna, zakaj pa njim ne pomaga? Nadalje pravijo v isti prošnji, da je nemška šola potrebna zavoljo topličarjev, da bodo na Slatini imeli dosti nemških dekel; pravijo namreč v prošnji: „Nova (nemška) šola bo tedaj izbrano pripravišče za služabnike v Slatini“. To je pa že cela nesramnost! Ali imajo tamošnji pošteni kmetje za to svoje otroke, da bodo oni Slatinskim topličarjem (dandanes večinoma judom) stregli? Je-li poklic šole izgojevati deklet in klapce? To je žaljenje celega slovenskega naroda, žaljenje vsakega poštenega kmeta!

Takih reči še je v isti prošnji več, in ni tu prostora jih naštevati; samo to še je omeniti, da ima šola, ko bode s pomočjo davkoplačevalcev izdelana, ostati nemškemu šulvereinu v last.

Na to je ugovarjal dež. poslanec g. Jerman: „Jaz se izrečem proti temu, da se dovoli nemškemu šulvereinu 2000 gold. za zgradbo nemške šole v Slatini, in sicer iz tehtnih vzrokov. Jaz sem proti temu, ker se subvencija dovoljuje nemškemu šulvereinu, med tem ko za podporo Slatinski krajni šolski svet prosi, potem pa tudi zarad tega, ker so v pogodbi med šulvereinom in krajnim šolskim svetom tudi pogoji,

ki nasprotujejo postavi. Jaz mislim, da je potrebno postavnost teh pogojev preiskati, slavni dež. zbor bi utegnil nekaj skleniti, kar bi znalo nepostavnost odobravati. Sicer ne bom delovanja nemškega šulvereina pretresal, ker želim daljnih razprav.

Da govorim o reči, omenim pred vsem, da je v Slatini ali prav za prav pri sv. Križu eden četrt ure od Slatine ljudska šola za dečke in dekleta. Ta šola je za 566 učencev premala; tedaj je razvidno, da se mora šola razširiti. Kolikor je meni o pogodbi med nemškim šulvereinom in Slatinskim krajnim šolskim svetom znano, se je o razširjenju one šole sklenilo, da mora občina zemljišče brezplačno dati, da mora šola ostati lastnina nemškega šulvereina, da mora biti javna in da mora biti nemški podučni jezik na novi četirirazredni dekliški, kakor tudi na dosedanji fantovski šoli, in sicer od drugega razreda naprej in potem smeje se slovenščina le kot učni predmet učiti.

Potem bi v dosedanjem šolskem krogu bili dve šoli, ena 4razredna dekliška šola, lastnina nemškega šulvereina in 4razredna fantovska šola, lastnina občine Slatina. Druge razun teh dveh šol ne bi nobene bilo v celem šolskem okraju, in posebno ne bi nobene šole bilo, kjer bi se slovenska mladina v slovenskem jeziku podučevala. (Dalje prih.)

Kmet, njegovo veselje in trpljenje.*)

Res lep in časti vreden je kmečki stan. Kakor vsak stan, tako je tudi kmečki stan od Boga postavljen. Že v starih časih se je kmečki stan srečen in častljiv imenoval, toda s tem se hoče reči, da se le pravi in umni gospodar sme med srečne šteti.

*) Da-si bralec ne najde v naslednjih vrstah nič kaj, kar bi mu bilo novo, vendar pa smo jih radi le-sem uvrstili, ker jih je napisala žuljeva, kmečka roka — kmet, ki je vesel, da je kmet in to je lepo. Bog daj več tacih! Ured.

Ali morda ni tak kmet srečen, kateri s svojo družino na svojem posestvu stanuje, ter svoj kruh jé? Tudi kralji in cesarji kmečki stan visoko spoštujejo. Kitajski cesar je imel lepo navado, da je vsako leto enkrat oral v spodbudo kmečkega stanú. Tudi rajni naš cesar Jožef II. je enkrat na Moravskem polju oral.

V prvih časih seveda še ni bilo tako, kakor današnji dan, ko še kmeti ni imel lastnine ali svojega. Zraven tega pa še je bila takrat na zemljišču, katero mu je bilo obdelovati, veliko pravic in davkov, kar mu je večinoma vse njegove pridelke pozrló.

In takrat se je kmečki stan pogreznil v revščino in nevednost, iz katere še se do današnjega dne ni mogel do cela izkupati. Meščani so ga začeli sovražiti in črtiti, čeravno so se od njega dobro redili in mastili. V nekaterih deželah še se dandanašnji znajde kmečki stan v sužnosti ter je drugim stanovom pod jarmom.

V začetku tega stoletja so se pri nas vendar kmečkega stanú usmilili, ter mu večinoma njegove prejšnje izvirne pravice podelili. In sedaj si zamore vsak kmet čast in slavo pridobiti, ter svetu pokazati, da je njegov stan res važen in imeniten, kateri nam skrbi za našo vsakdanjo telesno hrano. Kdo pa bi nam prideloval potrebnega kruha, če bi kmeta ne ne bilo? Kdo redil živino, katera nam daje tečnega mesa, tople obleke in še veliko druga?

Zares, ko bi kmečkega stanú ne bilo, bi ne mogli drugi stanovi na svetu obstati. Kmečki stan je torej, smemo reči, podlaga drugim stanovom, ker stavijo drugi stanovi le na kmečki stan svoje zaupanje ter pričakujejo od njega, česar jim je potreba.

Kmečki stan pa ima zares tudi velike dolžnosti, da sebe preredi, ter še za druge skrbi. Največji podpiratelji kmečkega stanú pa so naši č. g. duhovniki. Oni tako rekoč kmečki stan vzbujajo iz prejšnjega spanja k novemu življenju, ter mu varujejo njegove pravice, kar je v njih moči. Dragi slov. kmetovalci, teh se toraj držite in poslušajte njih dobre svete, ker vam dobro želijo. Varujte pa se tistih nemškutarških kričačev, kateri vas le v svoje zanjke lovijo, ter vas pogubiti želijo. In če se pokaže v kateri slovenski vasi le iskra nemčurstva, skušajte jo koj zadušiti, ker se ogenj, ki že plapola, težko da pogasiti. Vsak kmet ima nalogo na svojem zemljišču pridelovati zrne in rediti živino. (Konec prih.)

Družba sv. Mohorja.

Prav blizu je čas, ko bodo velečastiti gospodje poverjeniki zapisnike Mohorjevih družnikov za leto 1887 sklenili in družbinemu odboru v Celovec odposlali. Nabira udov se nam-

reč konča z zadnjim dnevom tekočega meseca. Zategadelj vse častite stare ude in rodoljube, ki mislijo na novo pristopiti, prijazno opominjamo in nujno prosimo, naj se podvizajo in letnino svojim poverjenikom oddajo, da bode tem mogoče, svoje vpisovalne pole o pravem času skleniti. Po opravljenem redu (točka 2) se oni, ki se ne da vpisati do konca februarja, ne more več šteti za uda, ampak dobi za poslani denar samo toliko bukev, kakor po bukvarnicah. Zakasneni redno zapisovanje dokaj žavirajo in mnogo več truda prizadevajo. Tudi zamore družba marsikaj prihraniti, ako že do srede marca izvé, v kolikih iztisih da se imajo družbine knjige tiskati.

Med letošnjimi knjigami dobé čestiti družniki jako lepo knjigo, spisano po slavnostnem gosp. katehetu A. Kržiču v Ljubljani, ki ima naslov: „Osmero blagrov na svetu“ in obsega 12 tiskanih pol. Nadejamo se, da bode to dovršeno delo vsem udom dobro došlo. To knjigo bo družba dala trdo v prt vezati za one ude, ki letnini dodajo 40 kr. veznine.

Dobro znamenje in lep dokaz, kako je družba Slovincem priljubljena je to, da se je celó v daljnih krajih, v Ameriki, spominjajo. Nedavno je družbin odbor z veseljem prejel lepo število novih udov, namreč 40 samo iz dveh krajev države Minesota, po č. g. Matiji Bilbanu. Bog daj, da bi se število družnikov pomnožilo tudi letos!

Dopisi.

Iz Lehna na Pohorju. (Šola in krajni šolski svet.) Dozdaj z oštarijo pod eno streho združena šola v Lehnem ima 120 šolo obiskajočih otrok. Mislimo, da je že skoraj vsak občan videl ali slišal, da je šolska izba za gori imenovano število otrok premajhna in ker je zeló nizka in vlažna, za šolo nesposobna. Pa žalibog, malo je takih zdravomislečih občanov, kateri so te napake tudi spoznali, temveč razsrdijo se, ako slišijo, da se bode nov šolski hram stavil. Večina občanov živi v mislih, da se jim bo posrečilo, to zelo potrebno šolo iztrebiti, ker pravijo oni, prišle bodo druge postave, hude vojske, strašna bolezen itd. in zmanjkalo bode otrok. O, vi nespametni! Vi mislite, te nesreče bodo samo nedolžne otroke zadele in vi boste ostali? Vi pričakujete postav, katere bodo šle rakovo pot in rekle: Šole proč? In ta nespametna misel vas je tako zmotila, da ste proti stavljenju šole in da so vam vsi šolski prijatelji trn v peti in jih, akoravno nekatere veliko večji šolski stroški zadenejo kakor vas, sovražite? Ne bodite taki, bodite složni! Sloga jači, nesloga tlači. Ali ni najemnina, katero za najeti hram plačujete, zavržen denar, ako zidanje od leta do leta pre-

lagate? Zidati se bo moralo, ker to tirja postava in višje oblasti, ne pa, kakor nekateri pravijo, predsednik krajnega šolsk. sveta in nadučitelj. N. pr. vi bi plačevali 50 let najemnino in to je skupaj 6000 gld. in šolsko poslopje še zmiraj ni vaše. Ali ni te vsote škoda, s katero bi si lahko novo šolo stavili? Drugi vzrok, da se zidanje naše šole tako odлага, je ta, da je večina občinskih odbornikov v St. Lovrenc in v Ribnico všolana, za tega del lahko proté, ker naše šole ne potrebujejo. Pa to ni prav! Če postava reče: To se mora storiti in obč. odborniki se temu opirajo, kaj se bo ljudstvo iz tega učilo, kakor postavam nepokorno biti. Obč. odborniki morajo svojim soobčanom le lep izgled biti. Iz tega se razvidi, da se je zaradi šole Lehno sovrašтво občanov pomnožilo. Večini udov kraj. šolskega sveta, pa ne vsem, g. Pavel Pajtlar-ju in pa posebno slav. okraj. šolsk. svetu se imamo zahvaliti, da so naši sovražniki tako hitro obnemagali in da smo z zidanjem naše šole na papirju sedaj tako daleč prišli, da se bode v kratkem zidanje šole razpisalo. Pa za denar se še bo peklo! Kar denar zadene, smo zelo v velikih stiskah in zadregah. Kakor drugod, je tudi tukaj mnogo takih, kateri svoje slovenske matere več poznati nočejo, ampak v tujo kožo silijo in v tuj rog trobijo. A žalibog, tudi v kraj. šolskem svetu imamo dva uda, katerima je slovenščina smet v očesu, akoravno je eden le na slovenskih tleh obogatel in ni nemškega jezika toliko zmožen, da bi si v sili kruha izprositi zamogel. Kaj pa tirjajo ti možje od nas? Nič druga, kakor da moramo nemški šulverein za podporo k zidanju šole prositi. Ker smo jim pa to za vselej in pod vsakim podgojem zavrgli, začeli so všolane občane proti nam ščiti, hočejo nas prisiliti, da tisto vsoto, katero si oni od šulvereina dobiti upajo, iz svojih žepov dostaviti moramo. Pa hvala Bogu ne bojimo se jih, gre naj ravno ali krivo. Nismo še celo zapuščeni, ker našo stvar podpirajo močni slovenski stebri in dokler bojo ti stebri stali, ni strahú, ker veliko zaupanje imamo, da jih bo čem dalje, tem več in zginila bo pajčina med njimi, v katero se le kaka omočena muha vjame.

Iz Rogateca. (Odgovor.) V št. 5 od 3. febr. t. l. je priobčil „Slov. Gosp.“ dopis z Donačke gore, s katerim me dopisnik brez uzroka in brez vse potrebe napada in se pritožuje, da sem zahteval svoto od 137 gld. 50 kr. pri seji 6. nov. l. l. za učiteljevo stanovanje. Do lanskega leta sem občini nad 300 gld. ne le prihranil, ampak daroval, ko sem bil z luknjico, mesto postavnega stanovanja zadovoljen, in morda bi bil še zanaprej, ko bi me ne bil prvi obč. svetovalec g. Mikuš s par zavezniki za hrbtom in pismeno nadlegoval in dražil.

Akoravno nima obč. odbor pri šoli besedice govoriti, ampak le kraj. šol. svet, vendar pa je obč. trojica za me stanovanje v najem vzela, ter pogodbo podpisala, ne zmeneč se, če je zdravo ali postavno. Hotel sem v začetku v miru in z lepa s kr. šol. svetom poravnati ter sem udom kr. šol. sveta postave prečital, a g. Mikuš s svojim adjutantom ni hotel dovoliti, rekoč: „To vse ni za nič in ne bo dolgo“; radi tega sem uradno in po postavnej poti naznanil, da stanovanje zapustim, temu pa sta se g. Mikuš in Kodrič debelo smejala. Za leto 1885/6 je kr. šol. svet vzel v prevdarek za učiteljevo stanovanje 137 gld. 50 kr. Zoper prevdarek, kakor zoper odškodnino za učiteljevo stanovanje je obč. odbor ugovor vložil in v tistem rekurzu me je obč. pisar K. pri dež. odboru in okr. šol. svetu dolžil, da sem jaz sam prevdarek sestavil brez dovoljenja kr. šol. sveta, a sejni zapisnik je resnico odgovoril. Obč. ugovor je okr. šol. svet z odlokom 12. febr. 1886. št. 34 zavrgel, prevdarek potrdil ter meni odškodnino za stanovanje priznal. Ali misli dopisnik samo za leto 1885/6 in za naprej ne? Dalje mi očita, da sem rekel, da je svota od 44 gld. za stanovanje sekvestrirana. To ni resnica. Rekel sem, da bo kr. šol. svet primoran sekvestrirati obč. doklade Donačke gore, ker mi je sam blagajnik kr. šol. sveta, g. S. Korez rekel, da mu je obč. blagajnik g. Mikuš za šol. leto 1885/6 v denarju samo 10 gld. izročil. Očita tudi, da sem hotel jaz 44 gld. za se obdržati, to tudi ni res. Načelnik kr. šol. sveta me je pooblastil in pobotnici podpisal, da naj svoto od 44 gld. 94 kr. potegnem ter 12 gld. 71 kr. za-nj pridržim, ker mu kr. šol. svet uže 3 leta dolžuje (kar kaže sejni zapisnik od leta 1885), ostanek pa g. Korezu izročim. Nekega dne pride K. po denar, a ni hotel načelnikovega dolga pripoznati, in na to mu odvrnem: Jaz sem za svoto 44 gld. 94 kr. odgovoren, ako pa načelnik dovoli, prinesite pismeno potrdilo ali naj pride sam z Vami in jaz Vam denar izročim. V kratkem potem pripelje Korez načelnika s seboj, a načelnik mu reče: Plačaj moj dolg in ostanek vzemi! G. Korez ni bil s tem zadovoljen, ter je šel. Čez teden dni prinese pa k meni zopet nek list obč. urada s podpisom Cajzek in Kores. Na to mu odvrnem, da občina nima pravice do šolskega denarja. Ker ni hotel Korez svote razen odbitega dolga sprejeti, sem z načelnikovim dovoljenjem učila naročil v znesku nad 30 gld., kar svedočijo računi. Očita mi dopisnik, da mi je Lechner gostilno prepovedal, to ni res. To pa lahko trdi, ker Lechner več ne živi, a vdova še živi, katera lahko dokaže, da sem vedno v največji slogi z Lechnerjem živel in še celo 15 mesecev pri njem stanoval. L. me je le prosil, da naj ne dohajam k istej mizi, pri katerej je sedel človek, ki me je proti

drugim obrekoval, da sem jaz dopisovalec „Südst. Post“. Očita mi, da sem se hlinil. Komu uže? Sem li dohajal v Tlake k magnatu ali v Črmožiše k baronu? Krivi me tudi, da jaz ljudi obiram; bil sem prisiljen nekatere hudobneže sodniji naznaniti, da jih je nekoliko spokorila zbog obrekovanja. Naj mi tudi dopisnik dokaže, da sem jaz zoper volitev rekuriral ali pa komu svetoval. Tudi slabo odgojo izročene mi mladine očita. Tega Vi soditi ne morete, ker niste strokovnjak, ampak drugi. To dopisnik najboljše vé od svojih dveh sinov, katera res nobenega ne pozdravita, še učitelja ne, ampak glavo pobesita kot solnčnica. Sta se pri meni to učila? Isto tako naj dokaže, kedaj in komu sem nemške frajmavrarske knjige razdelil in sploh katero nemško razen učnih.*)

Klanjšček, učitelj.

Od Sv. Lorenca na kor. žel. (Vabilo.)
Občinski odbor pri sv. Lovrencu v puščavi si je na vso moč prizadeval, da bi zabranil zborovanje tukajšnjega bralnega društva. Pa višje oblastvo je vse dotične sklepe ovrгло in bral. društvu naznanilo, da sme zborovati, kadarkoli hoče in je tudi krčmarju g. Andreju Pernatu dovolilo, da sme čez postavno uro točiti. Vsled tega bode društvo zborovalo v nedeljo dne 20. febr. t. l. po sledečem vzporedju: 1. Ouver-tura k operi „Conte St. Bonifacio“. 2. Govor. 3. Senčica iz opere „Dinorah“. 4. Poročilo tajnikovo. 5. „Don Cesar“ Potpourri. 6. Bob iz Kranja, šaloigra s petjem. 7. Prosta zabava s petjem in plesom Svira vojaška godba 47. pešpolka. Vstopnina za osebo 50 kr.; začetek o 3. uri popoldne. Ker ni bilo mogoče vsem posameznim rodoljubom poslati vabila, zato jih tukaj prav uljudno prosimo, da nas kolikor mogoče v obilnem številu počastijo, da tako visokim gospodom, ki sedijo, sklepajo in kimajo v občinskem odboru, pokažemo, da nas s svojim brezobzirnim ravnanjem vendar niso v kozji rog vgnali.

Odbor „kmet. bral. društva“

pri sv. Lovrencu pri kor. železnici.

Iz Kotmirske okolice na Koroškem.

(Naša šolska postava in nje nasprotniki.) Ne le pri vas doli na Štajarskem, tudi mi Korošci imamo križe s sedanjo šolsko postavo. Posebno pa za naše gorjanske kraje ni osemletna, nemška in liberalna šola. Posebno ubogi starši, katerih v naši okolici ni majhno število, ter še sami sebe težko preživijo, so primorani otroke celih osem let doma imeti in jih v šolo pošiljati, ker jih v službo nihče ne vzame. Ti se potem še po vrhu namesto dela navadijo postopanja, in ko tak otrok enkrat v službo stopi, ne zna nobenega dela, in je za

nadlego sebi in kmetu. Kaj pa je potem z nemško šolo? Saj vsak lahko spozna, kaj trpijo mali otroci, ako se jim že v tako mladih letih ubija nemščina v glavo, akoravno še svoje slovensčine ne zastopijo dobro. Kaj bo tak šestleten otrok družega poznal, ko same tiste reči, ki jih vsak dan okoli sebe vidi? Je pa dosti drugih reči na svetu, ki jih ne pozna, in tudi o takih mora kaj slišati, da bo kaj vedel. Da mu bo pa kaj v glavo šlo, povedati se mu mora vse v maternem jeziku, katerega vsaj toliko zna, kolikor se more od takega otroka pričakovati. Zato smo napravili po vseh slovenskih župnijah prošnje na državni zbor, za šestletne, slovenske šole. V njih naj še bo nemški jezik v 4—5 letu učni predmet. Nje je veliko število posestnikov podpisalo, ali žalibog jih je še nekaj takih, od slovenskih mater rojenih posil-nemcev, da jim to ni po volji in le-ti so tudi skovali protiprošnje, naj bi ostalo vse pri starem. Taki so podobni nekdanjim turškim janičarjem, ki so bili tudi katoliških Slovencev sinovi ali Turki so jih pri nas naropali, jih v svoji veri podučili, in ti so prišli ropat in morit svoje nekdanje brate in roditelje. Kdaj bo prišel čas, ko se bomo vsi združeni potegnili za pravice, katere so nam vsem potrebne?

Od Sv. Ane v Slov. goricah. (Lurška pesen.) Zares milo se mi stori, ako slišim prelepo pesen „Zdrava Marija“ o lurški Materi božji. Srce mi veselja utriplje v cerkvi, kjer jo lepo zapojó. Upam, da ni župnije, kamor bi ona že ne bila prodrla. Tudi pri sv. Ani so jo že začeli krožiti, in mislil sem si pri tem: O da bi tudi v našo preljubo župnijo hotela lurška Mati božja priti v svoji podobi. Moje, in upam tudi drugih želje se bodo spolnile. Vrli kmet v Šicah g. Ivan Rokavec že ima v to svrhu postavljeno lepo kapelico, za katero je naročil pri našem znanem, slovenskem mojstru g. Lavoslavju Perku pri sv. Trojici prelepo podobo lurške Marije. Ta novica veseli vse prave čestilce lurške Marije pri nas. Zatorej le zanaprej še prepevajmo lepo pesen! Dobiva se v Čirilovi tiskarni, iztis velja eden krajcar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Za „črno vojsko“ bode nam še lesos treba nad 12 milijonov šteti ter je predlog gledé nje že v državnem zboru, pred delegaciji pa pride nov predlog na kakih 25 do 30 milijonov za skupno vojsko. — Predlog dr. Foreggerja gledé nove tiskovne postave ima sedaj posebni odsek poslancev v razpravi, izmed naših poslancev je v tem odseku g. dr. Gregorec. Kaj prida pa menda ni ta načrt dr. Foreggerja, kajti nihče ga ne sodi dobro. — Nemški klub je razdjan; 17 poslancev mu je obrnilo hrbet ter si namerava nov, strogo

*) Zvesti svoji obljubi dali smo g. učitelju prostor za odgovor in sedaj menimo, da ne bode težko bralcem izpoznati, kje je resnica. Ured.

nemšk klub napraviti, v njem ne bode prostora za juda. Tako vsaj govore glasila teh mož v Mariboru in Celju ali mi menimo, da velja to le dotlej, dokler noben jud ne pride. — Kakor gre glas, ne ostane noben liberalni nemški poslanec izmed štajarskih drž. poslancev v nemškem klubu ter bodo za nekaj časa divjaki, to je: brez kluba. — Baron Pino, prejšnji poslanec za slov. Velikovski okraj postal je ces. namestnik v Bukovini. Kdo da bode mesto njega voljen za drž. poslanca, še ni gotovo, mogoče je celo, da Slovenci ne bodo volili. Zdi se jim škoda truda, saj jim vlada, katero so doslej slov. poslanci podpirali, ni še v ničem ustregla. Škof v Celovcu je dr. Jos. Kahn, doslej stolni korar v Gradcu. Ako se že ni smel vzeti iz domače škofije, je menda le-ta še najbolji, vsaj domá je na Koroškem. — V Ljubljani sta se bila dva nemška turnarja po plesu stepla in še po vrhu redarja, ki ju je prišel mirit, žalila. Sodnija jima pa je sedaj dala na izbiro ali plačati 10 gld. ali pa sedeti 48 ur. Iz Kranjskega gre vsako leto več ljudi v Ameriko, letos bojda že 71 samo iz Novomeškega okraja, od drugod pa še več. Ali bodo našli ondi srečo? — Na Primorskem se nabere letos 1529 mož za stalno vojsko, 153 mož za namestno reservo in najmanj 282 mož brambovcev. — V Trstu je „podporno društvo delavcev“, večina udov je slovanska in se zanima za to društvo že cesarska rodovina. Žitna kupčija pa je v Trstu ponehala skorej do cela in dobivajo tamošnji mlini iz velike večine žito iz tujih dežel. To je škoda, kajti tako naše domače žito ne more imeti cene. — V Oseku na Slavonskem so si uni teden bili v silnih strahih, kajti bila se jim je kolera prikazala in je kar po 10 do 15 ljudi na dan prijela, sedaj pa je bojda že popustila in zadnjo nedeljo že ni nihče zbolel. — Ogerski minister za finance, grof Szapary je odstopil, predsednik ministerstva pl. Tisza pa je sam zasedel njegovo mesto. Ne verjamemo, da mu bode tu tako šlo od rok, kakor v drugih rečeh. Kjer gre za denar, zapne si žepe še tudi Madjar.

Vnanje države. V Carigradu se pogaja sedaj turški veliki vezir (prvi minister) z Bolgari ter jih hoče spraviti z Rusijo. Doslej še človek ne zapazi, da mož to doseže. — V Macedoniji se pa pripravlja bojda celo ustaja na škodo sedanji bolgarski vladi. — V Črni gori so vzprejeli prav lepo prvega kat. nadškofa. Celozakolniški metropolit mu je prišel nasproti. — Rusija sedaj le čaka ter se dela, kakor da ji ni nič mari za Bolgarijo, v resnici pa se menda pripravlja za odločilno stopinjo. Ignacijev sili na površje in ta mož pomeni v balkanskih rečeh veliko. — Nemški kancelar, knez Bismark rad kaže na Francosko, češ, da je tam že kakor tik pred veliko vojsko in da ne sme

torej Nemčija držati rok križem. Ker se državne volitve pripravljajo po vsej Nemčiji, služi mu to gotovo dobro za-nje. V kat. okrajih ob reki Rena bodo pa še vse eno prejšnji poslanci izvoljeni, da-si Bismarck napenja vse žile, naj spravi ljudstvo na svojo tir. — Tudi v Belgiji govori se samo o bližnji vojski in vladi se mudi z oboroževanjem. — Angleži so sedaj nekam osameli, nobena država ne vleče z njimi in to je poleg drugih reči še sreča, sicer bi bili že gotovo sredi v vojski, zakaj Anglež bi že kje katero državo bil v vojsko zapletel. — Na Francoskem nosi še vedno general Boulanger, vojni minister, bandero ter se je po mislih Nemcev hudo zagrešil. S čem? Pisal je bojda ruskemu caru, tega pa bi ne smel, kajti kaj bi bilo, ko bi kje cara pregovoril, da bi ne vlekkel več z Nemci ali pa celo, da bi potegnil s Francozi? No prijeten glas bi to že ne bilo za nemška ušesa. Doslej pa še ni sile. — Italija ima že blizu, da gotovo nove ministre, tudi v tem jim hodi za to, na katero stran se naj obrne Italija, ako nastane vojska. Pravi se, da je bila dosehmal neka zveza med našo, nemško in italijansko državo, toda nekaterim ni ona po volji in le-ti so tako dolgo rovali, da je prejšnje ministerstvo odstopilo. Izguba na italijanski strani — tam v Massuah — je bila precejšnja. Kakor se vidi iz novejih poročil, je bila še večja, kakor smo v zadnjem listu povedali. Koliko da je vojakov padlo, to število še ni in ne bode menda nikoli zanesljivo. — V Jeruzalem pojde letos več avstrijskih romarjev, izmed Slovencev bode pa težko, če kdo pojde.

Za poduk in kratek čas.

Krški škof.

Te dni smo brali v dunajskih časnikih novico, da so presv. cesar preč. gosp. dr. Jož. Kahn-a, korarja stolne cerkve v Gradcu, imenovali za kneza in škofa krškega ali celovškega. Dr. Kahn je rojen Korošec in se je l. 1839 rodil pri sv. Juriju v Zagrici.

Od leta 1852 je bil gojenec graškega dijaškega semenišča in je v Gradcu, in ne v Celovcu, kakor poroča „Vaterland“, z odliko dovršil gimnazij. Ravno tako izvrstno zgotovil je l. 1864 bogoslovske študije.

Leta 1871. je bil promoviran za doktorja sv. pisma in je postal profesor verozakona na deželni realki v Gradcu. Kot profesor je obiskal na vseučilišči pravoslovna prednašanja, in je te študije tudi dovršil.

Leta 1882 so mu graški škof izročili vodstvo graškega dijaškega semenišča, katero je še obdržal, ko je leto potem od cesarja bil

imenovan za korarja graške stolne cerkve. Dr. Kahn je sicer majhne postave, a prebrisane glave in plemenitega srca. Če na celovski škofijski stolici mora Nemeč sedeti, potem gotovo ni bolj-šega od njega.

Častitamo pa graškemu dijaškemu seme-nišču, zakaj to je v treh letih že drugi gojenec, ki je dospel do škofijske časti. Premilostljivi knez in škof ljubljanski dr. Jakob Missia so namreč tudi bili gojenec ovega zavoda.

Smešnica. 7. Cigan je kmetu ukradel gos ter je bežal z njo. Kmet ga je bil zapazil ter se je hitro spustil za njim. „Čakaj, cigan, ča-kaj!“ pozakliče vmes. Cigan pa se obrne ter reče: „Ti čakaj, saj tebe nihče ne podi“.

Razne stvari.

(Zmaga.) Pri volitvah v obč. zastop v Veliki Pirešici so bili slov. možje v sijajni ve-čini. Na 99 slovenskih je prišlo v III. razredu samo 14 nemškutarških glasov; v II. razredu nemškutarjev še ni bilo na volišče, ter so bili narodnjaki izvoljeni enoglasno s 46 glasovi; v I. razredu zmagali pa so narodnjaki s 17—20 glasovi; nemškutarji so jih vlovili samo do 10. Vervegovcem vsa pijača ni pomogla nič. Slava vrlim slovenskim volilcem!

(Odložitev poslanstva.) Poslanec za Celje g. dr. R. Foregger se je odpovedal drž. poslanstvu. Kacih 130 volilcev pa mu je po-slalo zaupnico ter se misli, da mu pride ona po volji ter da ga nagne na to, da ne odloži poslanstva. Nekateri volilci pa ne vedó, ka-tera škoda bo večja, če mož ostane ali če pojde.

(Obč. volitve.) Ker bodo v malih dneh obč. volitve v Škoflji vesi, dela se za nemšku-tarje veliko, a veseli nas, da tudi slov. kmetje ne drže rok križem. Kacih 5 tamošnjih po-sestnikov pa si vendar le še brusi pete za Okorna in njegovo stranko. Ker upamo, da tjim slov. kmetje ne gredó na limanice, zamolčimo še njih imena in tudi uzroke, zakaj da se le-ti ženó za „rdečim klobukom“ g. Okorna.

(Vodnikov večer.) Čitalnica v Mozirju napravi na čast V. Vodnika v nedeljo dne 20-t. m. veselico s prav zanimivim vzporedom. Pri njem poje vseskozi mešan zbor.

(Posojilnica) v Makolah ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 3. marca t. l. ob 3. uri popoldne v svoji navadni uradnici s tem-le dnevnim redom: 1. poročilo načelnika; 2. po-ročilo nadzornika; 3. potrjenje računov za leto 1886; 4. razdelitev čistega dobička; 5. volitev načelnštva in nadzorništva; 6. nasveti. — Vsi združniki so prijazno povabljeni!

(„Katoliško podporno društvo“) v Celji napravi prihodnjo nedeljo, 20. februarja t. leta, ob 3. uri popoldne v dvorani „pri Slonu“ na korist sirotinskega zavoda veselico

s petjem in tombolo. Tombolo je dovolilo slavno ministerstvo. Zavaljo dobrodelnega namena te veselice se vplača vstopnina s 20 kr. K obilni vdeležbi vabi odbor.

(Pojasnilo.) V zadnjem dopisu od sv. Križa pri Slatini se je nekje beseda „sosedí“ krivo tolmačila. „Sosedí“ ne merijo na nobenega domačina; saj je bilo lepo število domačih pri veselici navzočih; še več kakor smo se jih nadjali. Tisti „sosedí“ merijo tedaj nekam dru-gam, nemara da v „sosednje kraje“.

(Celjsko učit. društvo) volilo si je pri zadnjem glavnem zboru za l. 1887 sledeci odbor: Predsednik je g. Ant. Brezovnik, učitelj v Vojniku; podpredsednik g. Jak. Lopan, nad-učitelj na Celjski okoliški šoli; tajnik g. Fr. Ogorelec, podučitelj na Frankolovem; blagajnik in knjižničar g. Ant. Petriček, učitelj v Žavcu; pevovodja g. Ig. Supan, učitelj na Reki pri Laškem; odbornika pa sta gg. Fil. Koderman, nadučitelj na Frankolovem in Jos. Suhanek nad-učitelj v Grižah.

(Misijon.) V spomladi bodo veleč. oo. Je-zuiti od sv. Andraša na Koroškem v Vuhredu sv. misijon obhajali, drugi dan pa Njih ekšelencija mil. knez in škof sv. birmo delili. Farani se močno veselijo obeh slovesnosti, ter marljivo pripravljajo, da se bode mali farovž primerno in dostojno povekšal za stanovanje veleč. go-spodom.

(Redek slučaj.) V neki župniji je bila uni teden poroka posestnika Medveda iz Jazbin, nevesta pa mu je hči posestnika Mačka, drug posestnik mladi Maček, družica hči posestnika Vrabiča, starašini sta bila posestnika Jelen in Polh, godca pa posestnika Volk in Zajec.

(Srebrna poroka.) G. Anton Plankel, obč. čislani posestnik v Konjicah, je dne 7. t. m. obhajal s svojo ženo Marijo roj. Breznik sre-brno poroko. Nad 30 sorodnikov je prišlo vde-ležit se nju veselja.

(Posnemanja v redno.) Na ženitovanju pri Martineku na Polzeli so veseli svatje 2 gld. 32 kr. zložili za družbo sv. Cirila in Metoda.

(Odpoved.) Dosedanji župan v Škoflji vesi, g. F. Okoren, se je županstvu odpovedal. Obč. zastop mu ni maral več dovoliti 150 gld. potroška iz obč. premoženja. Iz novih volitev pa si tudi ni obetal kaj prida za svojo osebo.

(Dobre krave.) Krave, ki jih imajo po Beljaški dolini, so izvrstne mlekarice. Po 2000—3000 litrov dajejo na leto mleka.

(Vojaški nabor.) Novačenje za infant. reg. št. 47 bode od 1. do 9. dne marcija t. l. za okolico in dne 10. za mesto Maribor; 11. in 12. v Slov. Bistrici, 14., 15. in 16. v Ljutomeru, 18. in 21. pa v Radgoni.

(Plazi.) Pri Jurkloštru je sneg čvetero delalcev zakopal, vendar pa so še tri žive iz-velekli.

(Dijaška kuhinja.) Ta dobrodejna uredba v Ptujih je razdelila meseca januarja t. leta revnim dijakom 566 porcij ter je imela 84 gld. 90 kr. stroškov. V letošnjem šolskem letu začeni z 20. septembrom m. l. je že podarila 2139 porcij, izdatka pa je bilo 220 gld. 85 kr. Z nova so darovali: sl. okrajni zastop Ormoški 80 gld.; č. g. Jurij Matjašič, prošt v Mariboru, 5 gld.; „Mariborski dijaki“ 4 gld. 50 kr. Vsem blagim dobrotnikom prisrečna zahvala!

(Pesji zapor.) V Frankovcih pri Ormožu so ustrelili psa, ki je bil stekel. Vsled tega imajo v občinah Frankovci, Vel. nedelja in Puščenci za tri mesece pesji zapor.

(Za nagrobni spominek) Božidarju Raiču, ki se bo postavil v Ljubljani, darovali so sledeči gg. rodoljubi: Rajšp F., oskrbnik v Ptujih 20 fl., Žitek Jože, prof. v Ljubnem, Jurca And., veletržec v Ptujih, o. Hrtiš Benko, gvardijan, Dr. Jurtela Fran, dež. poslanec po 10 fl. Dr. Čuček, odvetnik in Kunstek Luka, prof., po 5 fl., Špindler A., c. kr. kancelist 4 fl., Gregorič A., tajnik 3 fl. Neimenovani, Dr. Ploj R., odvetnik, Modrinjak M., prošt, Klobučar Ant. c. kr. pristav, Mihelič Jože, c. k. prist., Lešnik M., c. k. davk. prist., Cilenšek M., prof., Muršec M., trgovec, Pavlinič M., hiš. posest., Romih Tom., učitelj, o. Stanko Prus, kpl., o. Bonaventura Čížek, kpl., po 2 fl. Rotnar F., c. k. pristav v Ribnici, Langerholz J., c. kr. pristav, Knop Iv., Neimenovani, Planinšek M., podvzet., Kranjc Luka, c. k. davk. pr., Stanjko H., trgovec, Trstenjak R., žup. pri sv. Marjeti, Sok Tone, velepos. pri sv. Marjeti, po 1 fl. Brenčič Vek., odv. kand. v Ptujih 3 fl. Vkup 114 fl. Bog plati vsem tem gg. dariteljem! Odbor.

Sejmovi. Dne 22. februarja na Teharju, v Veračah in pri sv. Vidu. Dne 24. februarja v Kozjem, v Vidmu, v Ormožu, na Laškem, v Rogatecu, v Slov. Bistrici in v Ločah.

Loterijne številke:

V Trstu 12. febr. 1887:	87, 12, 56, 66, 35
V Lincu " " "	27, 22, 1, 72, 3

Prihodnje srečkanje 19. februarja 1887.

Naznanilo.

Stavba novega šolskega poslopja v Lehnu, okraj Maribor, se v proračunu 8030 gld. 59 kr. po dražbenem načinu (minuendo-licitacija) dne 3. marca t. l. ob 12. uri opoldne oddaje.

Položiti se mora 10 % vadije. Plan, proračun in stavbeni pogoji se lahko pogledajo pri podpisnem šolskem svetu.

Krajni šolski svet v Lehnu,
dne 7. svečana 1887.

1-2

Predsednik: **Osvald.**

Zahvala.

Duhovno šolsko predstojništvo v Ribnici se zahvaljuje za 3 gld., katere je slavno kmečko društvo podelilo, da se nakupijo katekizmi za uboge šolarje.

Prodaja vina.

C. k. okrajna sodnija Gornje Radgone naznani:

Dne 21. februarja 1887 se bode iz zapuščine pokojnega 2. jan. v Gradcu umrlega gospoda duhovnika (beneficijata) Jožef Verb-njak a, **11 polovnjakov vina**, ležečih pri vinogradu rajnega v malem Janškem vrhu, po poprejšnji cenitvi in za gotovo plačilo, ampak ne izpod cene, med 9. in 12. uro predpoldan, po prostovoljni dražbi prodajalo.

C. kr. okrajna sodnija Gornje Radgone,
dne 5. februarja 1887.

2-2

C. k. okrajni sodnik.

Par kočijskih konj

želi nekdo kupiti. Barva bodi rujava ali bela.

Lastnosti: Konji morajo biti v kočijsko vožnjo dobro vpeljani; popolnoma varni; razume se, brez vseh pogreškov; ne pod 4 in ne nad 6 let stari, in ne manj kakor 16 pesti visoki.

Lastnik konj naj poizve pri uredništvu „Slov. Gosp.“, kjer bo izvedel vse potrebno.

Mešetar se pri kupu ne sprejme. 3-3

Razprodaja blaga.

Prodaja se v Brežicah na Štajarskem vsa zaloga blaga Matevž Preskerjeve stečajne (konkurzne) mase z vsem pohištvo vred.

Vsa sodnijsko precenjena zaloga se bo poprečno za gotovo plačilo izročila tistemu, ki največ ponudi.

Dotične ponudbe blagovolé se poslati do 15. februarja t. l. podpisnemu oskrbniku stečajne mase.

Ponudbe izpod 4000 gold. se sploh ne sprejemajo.

Zalogo blaga in pohištvo, ležeče v Preskerjevih štacunah, ter dotični sodnijski inventar sme vsakdo pred ponudbo pregledati.

Dr. Gvidon Srebre,

oskrbnik Matevž Preskerjeve stečajne mase
v Brežicah.

3-3

Oznanilo.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru vrši se poduk za viničarje od 7.—19. marca t. l. Poduk bode obsegel ravnanje s trsom v spomladi in požlahtnjenje trsa iz sadnih drevés. Tega poduka se lahko udeležijo Štajarci, kateri so dovršili 19. leto in se pečajo z vino in sadjerejstvom. Kdor se hoče tega poduka udeležiti, se naj oglasi pri ravnateljstvu imenovanega zavoda ustmeno ali pismeno vsaj do 28. februvarija. Ubožnim poslušateljem se dovoli podpora 1 gld. iz deželnega zaklada.

V Gradcu dne 9. februvarija 1887.

Od štaj. deželnega odbora.

Naznanilo.

Zaradi preseljevanja se proda prostovoljno: malo lepo gospodarstvo s 5 orali zemlje, travnika, njiv in vrta, zidan hram in gospodarsko poslopje na Radgonski okrajni cesti, pol ure od mesta Ptujskega. Cena 2500 gld. Več se izvé v pisarni bilježnika Karola Fillafero v Ptuj. 2-2

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnjake, dalje vodotočne cevi, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz kopolnine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemače železne za razne cevi, spravo za kopališča, izlijavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago iz lite kovnine in mednine

po obrazcih

priporoča po najnižjej ceni in s poročtvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

1

Potovanje v zlato Prago in Velehrad

Spisal A. Vakaj.

Knjižica velja s poštnino vred 50 kr. in se dobi pri spisatelju samem pri sv. Ani (pošta Mureck) ali pa v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

St. 168

Učiteljska služba

na trirazrednici pri sv. Marku poleg Ptuja, IV. plačilnega razreda, se stalno umešča.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 10. marca 1887 pri krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuji,
dne 9. februvarija 1887.

1-3

Predsednik.



Na
znanje
krčmarjem,
kavarjem
in
trgovcem.

Najfinejše žganje iz žita	hktl.	za 18 gld.
Najfinejša slivovica	" "	26 "
" droženka	" "	38 "
Najfinejši Kuba-Rum	" "	38 "
Najfinejše rozolije vseh vrst	" "	28 "

Naslednje pijače razpošiljajo se v hrastovih sodih z železnim obročem blizo 4 litre s poštnim povzetjem **franko** na vse poštno postaje v Avstriji, ne da bi prejemnik še kaj stroškov imel.

Najfinejši čajski Rum iz Jamaike	4 gld.	80 kr.
" Kuba-Rum	2 "	90 "
" prava SirmijskaSlivovica	3 "	60 "
" Štajerska višnjevka	3 "	80 "
" brinjevka	2 "	90 "
" kimeljnovec	2 "	60 "

Najfinejše klostersko, Benediktinar 3 " 80 "

Esenca za želodec iz gorskih zelišč, izvrstna zdravilna in okusna pijača proti bolezni v želodcu, kataru in krču v želodcu.

1 steklenica s poročilom, kako se rabi 40 "

Vse razpošilja v obležanej kakovosti

grajščinska žganjarija in tovarna

Benedikta Hertl-a

v Konjicah na Spodnjem Štajerskem.

7-10

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 7. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1887.

17. februarija.

Štev. 133.

Precenitev konja.

(Dalje.)

Pri tem je dobro, ako človek na naslednje pazi. Ako stoji pleče bolj strmo, kakor v kotu 45 stopinj, tedaj naj stoji zgornje rame bolj vodoravno. Ako pa je narobe, tedaj ako je pleče bolj nagnjeno, mora se pa gornje rame še vendar-le nagniti, da ni konju na kvar. Da se ta lega precenjuje prav, za to je treba se vaditi v tem opazovanju.

Rebra so tudi včasih kriva, da ne leži gornje rame prav ter da ga kazi ali mu celo hojo pači. Še večji pogrešek je „vtegnjeni laket“. Pri tem leži gornje rame od pregibka notri ter sta si tako lakta za veliko bližja, kakor pa pregibku. Ta lega ramena je kriva, da se spodnje rame obrača na zunanjo stran, hod pa je mahav, kar se vé, da kazi konja.

Kar se tiče dolgosti, v kateri je gornje rame v zvezi s plečetom, to se težko določi, kajti če se meri na živem konju, ni vselej resnična mera, če se pa meri na mrtvem truplu, tudi ni veliko prida, ker je dolgost pri raznih plemenih različna. Poprek smemo reči, da je pri plemenitih konjih gornje rame nog dolžja, kakor pa pri navadnih. Kolika pa je najboljša, to se izpozna le po životu konja, ki si ga pre-sojujem.

Dolgo gornje rame je za vsako hojo konja važno. Na njem se lahko več mušic obesi in ono obrne laket, kedar se razpne, bolj na zunanjo stran. Ob enem pa slabi dolgo rame sunke, kedar konj skoči, popolniše, kakor pa kratko. Mušičje mora se na gornjem ramenu dobro poznati, nad laktom pa biti debelo in napeto, ne pa mahavo in mehko.

Pregibni člen. Ta člen je med plečem in gornjim ramenom, ter mora biti okrogel, vendar pa ni dobro, če je preveč mesnat. Kako naj leži, to kaže pleče, on torej ne sme biti tako visoko, da bi predrl oprsja na sredi, ko bi se hotel sniti s svojim tovarišem na drugi nogi. Nekaj nižja lega bode torej prava za ta člen.

Člen v laktu veže gornje rame s spodnjim. Le-ta se ne sme stisniti na steno oprsja, ampak naj stoji za toliko od nje, da se lahko giblje.

Ako še pri tem kaj opomenimo, je to, da je razmerje med plečetom in gornjim ramenom prav različno. Pri vsacem plemenu je drugo.

Kar smo omenili doslej, to velja bolj za jezdne konje, za vožnje konje pa je to razmerje že malo drugačnje. Pri teh ni sila, da leži pleče tako poprek, kajti vzdignilo bi homot preveč kvišku. Pleče mora biti mesnato, posebno pri pregibnem členu ne sme biti slabo. Gornje rame ne bodi strmo, a imej močno mušičje. Člen v laktu se pa tudi pri teh konjih ne sme stiskati v oprsje.

Spodnje rame. Od členu v laktu doli do kolena se noga imenuje spodnje rame. Obstoja pa iz dveh kosti, ki ste skup zraseni, t. j. prečka in laktenica. Spodnje rame bodi pri konju dolgo in mušičnato. Posebno pa je to važno, da so zunanje, gornje mušice, čem več možno, močne, krepke in obsežne. Tudi se morajo visoko speti na gornje rame, znotranje mušice pa morajo doli seči, še precej pod laktinim členu. Kako naj vzdigne konj to rame, to pa odloči prečka in pa njeno mušičje, katero ga vzdiguje. Čisto na tenko pa se tudi v tem ne more določiti, kaki da ste naj ti kosti. Ni vse potrjeno, kar se v tem semtertje razlaga. Na znotranji plani ramena je močna žila in po vrhu še se nahaja ondi koščica brez potrebe, ostanek prsta (?), ki so ga konji še bojda svoje dni imeli — kostanj ali rogec.

Na tem ramenu se vidi v časih večjih ali manjših oteklin, v časih se izgube, v časih pa tudi ne. Krive so jih podkve, kedar konj leži a te ne motijo konju hoje. Ako pa se raztegnejo na znotranjem, mušičnatem delu včasih znotraj in zunaj kite, „golice“, te so pogrešek, ki potisne ceno konja precej nizko.

Člen na prednjem kolenu. — Prednje koleno, korenika prednje noge, ima sedem kosti, ki ležé v dveh vrstah, druga vrhu druge. Veže jih dvoje pasov. Člen na prednjem kolenu se giblje najbolj med spodnjim ramenom in pa onim kostjem. Ako si ga ogledaš od spredaj, mora se koleno speti precej široko gori s spodnjim ramenom, doli pa se le za malo izožiti. Ako ga gledaš pa le od strani, sme koleno le nekaj malega stati čez spodnje rame, sicer je dobro, ako je od spredaj nazaj debelo. Zadnja plan kolena je okrogla ter je ona kost, na kateri se začne mušičje, po katerem se pregiba. Od todi pa se mora koleno le počasi izožiti, nikakor pa ni dobro, če so kite tenke in ostre. Kite, ki so na zadnji plani kolena, morajo biti suhe vendar pa močne in stati proč

od kosti. Pod kolonom se torej noga ne sme posebno všiniti.

Koleno mora biti, kakor nadaljevanje spodnjega ramena. Prednja stran bodi kakor v zmerenem oboku, vendar pa ne sme imeti obrunkov ali oteklin, s kostjo lidek pa bodi trdno zvezana.

Napake pri tem so lahko te-le: Koleno, ki pripogiba nazaj. Tako se kaže pri žrebetih, ki se pasó v planinah; napaka popravi se največkrat sama od sebe; koleno, ki pripogiba (preveč) naprej. Tako koleno ni prirojeno, ampak nastane še le, ako se konju preveč nalaga ali pa tudi, ako se konj postara. Konj še je za rabo, toda napaka je velika. Vidi jo vsak brez težave. Ako je pa še močnejša napaka, postane koleno „ohlapavo“ in konj ni lahko za rabo.

Koleno, katero je vpognjeno, pa naredi konja „ozkokolenca“. Tako koleno je že na sebi grdo, ampak ono še stori, da giblje spodnji del noge nepravilno in je tako koleno slabo. „Obrnjeno“ koleno ima krivo lego in včasih je cela spodnja noga več manj s kolonom vred obrnjena. Konj s tacim kolonom ne hodi lepó in se „kreše“.

„Izpognjeno“ koleno je krivo, da stojé konju noge, kakor doge pri sodu. To je napaka in če je ona izpognjenost še večja, moti konja posebno v diru. Ozko koleno pa je tako, ki je malo širje, kakor pa noga nad njim; plano je koleno, če ga gledaš od strani pa se ne vzdigne čez spodnje rame in pa lidkino kost.

Te in enake napake so važne, kajti konj še je sicer morebiti za rabo, pa na noben način ne zdrži dolgo.

Bolezni so na kolenih redke ali kedar se prikažejo, ni težko jih izpoznati.

(Dalje prih.)

Boljše je malo, pa dobro, kakor veliko, pa slabo.

Marsikatero razvade ima poljedelec, in take so njegovim pridelkom le neuspešne. Med njimi je posebno ta, da si vsakdo želi prav veliko živine in prav veliko polja imeti. Ta želja je sicer dobra in pravična, ali pomisliti mora človek, da kakor ni zgube brez dobička, tako tudi ni dobička brez zgube. Le na to mora gledati gospodar, kaj je večje, ali zguba, ali dobiček. Ako izpoznaš, da ti mali dobiček na drugi strani uzoči veliko zgubo, pusti tak dobiček!

V našem slučaju je stvar ta. Če ti je mogoče živino dobro rediti, redi je veliko. Ako pa nimaš primerno dosti krme, oddaj živino. Vsak posestnik toraj naj v jeseni svoje parne pregleda in presodi, koliko glav bo mogel čez zimo prerediti s spravljenim krmo. Ni zadosti, ako krmi živad le toliko, da životari; polagati

ji mora toliko, da tudi raste, se debeli, mleko daje, mladiče ima in dela.

Šestdeseti del svoje žive teže potrebuje žival sena, da se v tem stanu ohrani, v katerem je ravno. Kar še več pojé, to služi v pribiranje mleka, masti itd. Da se popolnoma nasisi, zopet potrebuje šestdeseti del, vkup torej trideseti del svoje žive teže na senu. Komur je torej na tem, živino v dobrem stanu imeti, potrebuje polovico več krme, kakor oni, ki jo samo živo hoče ohraniti. Vzemimo dva posestnika, A in B. Nakosila sta oba enako dosti krme. Ali A rad redi veliko živine, ter prezimuje 10 glav. Kakošnja pa bode živina spomladi, zato se ne zmeni. B pa ima le to skrb, živino dobro rediti. Da mu bo to mogoče, sme le 5 glav čez zimo obdržati. Ali ta živad bo dvakrat več vredna, kakor posestnika A; pa bo dajala tudi svojemu gospodarju toliko več mleka, masti itd. ter tudi boljši gnoj.

Če kaka nesreča ali preti, ali pa se že zgodi, n. pr. če si žival kak ud poškoduje itd., da se, ako je rejena, dobro prodati mesarju. Suha pa, če je poškodovana, ima k večjemu le malo večjo ceno, kolikor je koža vredna. Gospodar B, ki v navadnih letih dobro redi, tudi pri slabih košnjah zamore svojo živino prezimiti, ako jo začasno bolj pičlo krmi. Gospodar A pa, ki že v navadnih letinah slabo krmi, mora v slabih letih živino prodati za vsako ceno. Hoče-li krmo kupovati? Ta je v takih letih tako draga, da zajé vsako živinče, rekel bi, samo sebe.

Ravno tako napačna je tudi navada, za vsak prihranjen denar še kako njivo si prikupiti. Eno njivo imaš več, imaš pa tudi več dela, potrebuješ več semena, plačuješ več dače, moraš toraj skrbeti, da boš od večjega kapitala tudi več obresti vlekkel. Pogosto se tudi godi, da novo njivo obdeluješ na škodo prejšnjega posestva. Modro torej raynaš, ako prihranjen denar obračaš v zboljšanje svojega starega posestva. Tu bi se namreč dalo še marsikaj popraviti. Morebiti imaš mokrotna tla, odvajaj mokroto; morebiti je zemlja suha, napajaj. Morebiti imaš slabo orodje, kupi boljšega, kupi si boljše živine, boljše krme, boljšega gnoja itd. Tako ti bo gospodarstvo dajalo več dobička, ne da bi te stalo več dela, več semena, več dače. Ako si pa njive prikupuješ, imaš res več zemlje, pa, če vse stroške računíš, in to moraš, imaš manj dobička.

Novo njive kupovati bi ti kazalo še le takrat, ko bi bil prejšnje posestvo na vse gori omenjene načine zboljšal. Naj si torej vsak kmetovalec išče časti ne v mnogem posestvu, ampak le v dobrem. V časih, kedar si vsi želé posestva množiti, je cena posestev sicer višja, ali pridelek je manjši, ker posestniki nimajo toliko potrebnih sredstev, da pomnožena po-

sestva tudi dobro obdelujejo. Tudi živini cena pada v takih časih, kajti kmetovalci, ki morajo za svoja pomnožena posestva veliko živine re-diti, silijo v slabih letih ž njo na sejme.

Sadjerejsko društvo.

(Izviren dopis iz Št. Jurja pri Celju.)

Meseca decembra je imelo tukajšnje „obč. sadjerejsko društvo“ svoj občni zbor, o katerem v kratkem naslednje povzamemo: Po prijaznem pozdravu predstojnikom prične svoj govor o koristi sadjereje, katera se je letos zopet oči-vidno pokazala! Marsikaterega kmeta letošnji zdatni dohodek obstal je le iz prodanega sadja. Ne bode preveč, če rečemo, da se je na spodnjem Štajarskem in Kranjskem veliko čez pol milijona gld. za sadje dobilo. Da so pa še polovico sadja doma obdržali za razne potrebe, se samo ob sebi razume. Lejte, kak lep denar in dobiček skoraj brez vsakega truda!

Primerimo dve ednako veliki kmetiji z ednako rodovitno zemljo — le v tem ste si različni, da je ena prek in prek s sadjem zasa-jena, ja še celo krog travnikov, potov in me-já drevja ne manjka, med tem ko je druga čisto gola, brez vsacega drevesa in grma tako, da še oče v sili po šibo nimajo kam stopiti. Mislimo si jesen: pri prvi kmetiji je sadja vse polno, vedno ga morajo pobirati, tolči; preša vedno škriplje. Nasušenega sadja vsake vrste je že tudi obilo. Kupec pride in kmet potegne za sveži sad 600 gld. Kako življenje je tukaj! Vse se giblje, dela in veseli, kajti pijača in povrhu pa še denar — to zamore na pol mrt-vega človeka oživiti. Pride pa kmet drugega posestva gledat, koliko sadne pijače so že pri sosedu napravili. Ko vidi, koliko sodov je že polnih, ga v srce zaboli in sosedu tako tožuje: Vidiš, Jurij, vi ste pa le srečni; koliko ste za sad dobili, koliko pijače in vsega tega! Jaz pa nimam nič. Pšenica nima cene, fižol se ni obnesel. Na živino sem se zanašal, pa kako sem se goljufal. Celo leto nisem nič priredil, ja še zgubo imam, sena pa mi že pomanjkuje. Oh, vinograd je pezebel. Joj, kaj bo ljubi Jurij! Kje bo štibra, oblek in pa še za družino? — Dragi poslušalci, to ni izmišljena, ampak res-nična podoba dveh kmetij! Če nam sadje ravno ne da vsako leto takega dobička, vendar pa pride skoraj vsako drugo leto ta dobrot, da nam pomaga sadje, se iz dolgov skopati.

Kaj nam pa je storiti? Ne zdihuj, ljubi moj, ker to nič ne pomaga, ampak poprimi se malega truda, da zadobiš enkrat posestvo, ka-tero bode imelo vsehstranskih dohodkov. Na noge toraj, sadite drevje, saj ono samo raste in še kolj naglo, če mu gnojimo in strežemo. Kar smo zamudili, že občutimo; pa zdaj ne

dajmo dalje odlagati, da bode nam, še bolj pa našim otročičem v korist.

Društvo velike koristi napravi, kajti ono je to, kar pri uri kolesca: eno goni drugo! Pustite se toraj gnati za take male krajcarje na vaš in vaših otrok velik dobiček!

V pretečenem letu je imelo naše društvo 29 pravih udov, kateri so v svojih vrtih 3400 divjakov zasadili, kateri so se po leti tudi oku-lirali. Ti udje so vplačali 5 gld. 80 kr. društ-venine. Društvo si je pa tudi več podpornih udov pridobilo, kateri so v ta dober namen da-rovali:

Slavno cesar. Rud. sadn. društvo v	
Št.-Jurji	gld. 5 —
G. Andr. Zupanc v Pristavi	„ 2. —
Castvr. g. Jož. Jurčič v Dramljah	„ 1. —
G. dr. B. Ipavic v Gradcu	„ 1. —
G. Fr. Košutnik v Dramljah	„ —.50
G. Fr. Kožuh v Dramljah	„ —.20
G. Št. Plauštajner v Kladjah	„ —.20
Neimenovan	„ —.20
Neimenovan	„ —.20
Skupaj	gld. 10.30

Stroški znašajo:

Koleki društv. pravil	gld. 1.60
Drugi izvodi istih	„ 1.60
Kaz. kolekov	„ 2.08
Poštnina	„ —.50
Okuliranje vseh divjakov	„ 7.59

Skupaj gld. 13.37

Vsi dohodki toraj „ 16.10

Še ostane gld. 2.37

Kakor se iz tega vidi, je društvo za-se le malo potrebovalo, pa za prvo leto veliko sto-rilo. Večina je šla za ostanovitev, koleke, po pomotah malo več.

Konečno mi naj bode dovoljeno, se vsem udom toplo zahvaliti za podporo posebno v za-četku, kajti preverjen sem, da se bodo v malih letih videli lepi vspehi našega društva, bodo torej tudi drugi radi k temu društvu pristopili.

Iskrena zahvala pa gre še najbolj podpi-rajočim udom, kateri so iz zgolj ljubezni do drevja, katero bo lepšalo našo ljubo domovino, tako lep denar v to darovali, ter jih prosimo še nadalje, da bi še vsaj nekaj let naši udje ostali, kajti zidamo si vsi s tem nevenljiv spo-minek boljših časov za naše potomce.

Meseca marca bode glavno zborovanje. Pri ti priložnosti se bodo vpisovali novi udje in naročevali (dobivali) divjaki. Vsi posestniki se k temu uljudno vabijo.

Toma Grah, predstojnik.

Dopisi.

S Pake. (Lansko leto. Sadjereja.) Ločitev je večidel britka. Redko zapusti kaj dobrega in ni ravno prida. Tudi nam Pačanom je bila ločitev lanskega leta težka, ali spomin, da nam je marsikaj dobrega zapustilo, nas je potolažil. Kupei iz raznih krajev so donesli za jako lepo sadje marsikaj za pod palec, s tem pa si je marsikateri posestnik lahko žalje prejšnjih let blizu pomazal in stare rane ocelil in pri vsem tem nam še je ostalo „oj vinčke“. Njegovi dobri prijatelji so slavnoznan Mozirjani — poprek narodni. So čile glavice in imajo gotovo dober okus. saj radi se oglasijo za dobro vinsko kapljico na Paki, kajti Pačan je Pačan in bo bržkone tudi ostal. Smo se pa tudi predbremu in usmiljenemu Bogu po mogočnosti iskali zahvaliti. Zbirali smo se marsikaterokrat v koristen nauk in dobro vnembo. Branil nam je sicer v to sobo, do katere še takrat ni imel nobene pravice, nekdo in s sitnimi tožbami nagajal budnike ubogih Slovencev, ali ni mu steklo. Kajti neresnica ima kratke noge in kaj si hočemo od schulvereinlerja boljega pričakovati? Vendar odpustimo mu, saj je v to precej straha in tretpeca prestal, opravil pa le ni nič. Zanimanje za sadjerejo se urno množi. Občina St. Martinska si je celo sama priredila lep vrt v sadjerejo namenjen. Neke reve, se vé, da podhujskane so hotele to zabraniti. Pravi se, da je glavni agitator bil človek z dolgim „copom“, pa tak ima kratko pamet, mož mora biti mož. Kdor nima škode, pa hoče drugemu dobro zabraniti, je nevošljivec. Srečna župnija, srečen kraj, koder ne vlada ta nesrečna nevošljivost. Ako Bog nas zdrave ohrani, hočemo velikonočen terek nov sadjerejski vrt slovesno odpreti in se z dobrimi prijatelji in milimi sosedi na veselo uro zediniti. Takrat pa se bo pokalo, se sviralo in pelo na čast in zdravje vsem domoljubnim požrtvovalnim Slovencev, kajti z vsemi takimi živimo v slogi in prijateljstvu vselej, toraj tudi v tem novem letu.

Iz Šaleške doline. (V rla moža.) Dalje časa sem že ni bilo nobenega dopisa v vašem cenjenem listu od naše Šaleške doline. Primoran sem pa torej jaz poprijeti za pero ter narisati nekolike vrstice v zahvalo gosp. Vinku Ježovniku, p. d. Vajdeku. Njega sem že dalje časa sem opazoval ter premišljeval, kaj bi bilo, ko bi njega ne bilo, kam bi se mi kmetje podali z našim blagom. Kdo se bi hotel toliko truditi za mali dobiček! Gotovo bi pa cena padla pri naših pridelkih. Poglejmo si le njegovo delovanje! Koliko prašičev in telet je on že lansko leto na Koroško in na Tirolsko zvozil, koliko pa drugega blaga ter je marsikateri

tisočak nam ubogim kmetom v roke spravil, ko bi ga drugače ne bilo. Kje bi iskali mi denarja? Morali bi večidel zgoraj omenjeno živinico doma poklati. Pa kaj še vse to, večidel se vé, da ima pri nas trgovstvo le nemškutarstvo v rokah. In ravno zategadel še njemu večja hvala gre, ker je on Slovenec, poštenjak ter narodnjak z dušo in telom in če pridejo kakšne volitve, on je eden mej prvih roditeljev naše stranke. Zatoraj moramo pa tudi mi kmetje gledati, da v zahvalo obiskujemo le njegovo gostilno. On bo pa tudi gledal, da se bo le domača kapljica pri njem dobila. To je že tako sedaj pri njem navada. Druga hvala gre pa tudi gospoda Janezu Raku, p. d. Bizjakn in zakaj? Zato, ker je tudi on letos spravil lepe novce nam v roke in sicer za sadje. Kdo bi se tudi bil upal spuščati v tako nevarno trgovstvo in staviti skoro celo svoje imetje v igro? Reci: nobeden! Le on imel je za to dovolj srca ter je tako pomagal nam, da smo potisnili marsikateri novec o žep.

Raznoterosti.

(Vzboljšanje krompirja.) Rani krompir pa tudi pozni ima veliko vodenih snovi v sebi, zato ni tako dober, kakor bi sicer bil. A temu se da pomoči — pri kuhanju, gospodinja naj dene dva lonca na ogenj, v prvem je krompir, v drugem pa čista voda. Kedar je krompir zavrel in se je že blizu čez pol skuhal, odlij z njega vodo pa mu je prilij iz drugega lonca. V tej se naj skuha do cela, potem se odlije tudi ta voda, krompir pa, če je bil surov olupljen, potrese se s soljo in s sekanim peteržiljem ter se vroč postavi na mizo. Dvakrat bolji je. Sicer pa kaže sploh kuhati krompir v dveh vodah, že skuhan pa mrzel krompir postane kakor sveži, če se dene par trenutij v krop.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	6	90	7	45	4	80	3	—	5	10	4	73	4	10
Ptuj	6	80	5	12	4	60	2	90	5	05	4	92	3	02
Celje	7	10	5	20	5	37	3	80	4	95	—	—	7	15
Gradec	9	90	7	45	6	75	7	05	6	65	6	72	7	45
Ljubljana . . .	7	—	6	—	4	95	3	—	3	20	—	—	—	—
Celovec	6	83	5	22	4	56	3	24	4	—	—	—	—	—
Dunaj	9	60	7	—	8	50	6	90	6	60	—	—	—	—
Pešt <small>100 Krk.</small>	9	50	7	20	8	40	7	—	6	60	—	—	—	—